

ikel doet mij
el te zware)
kt en weegt,
ter zal kun-
weere roepen
(n vele) een
laglines, een
lorslede, die
en even mee-

et antwoord
die rappor-
t, dragen de
bloedde, ver-
s; want zie-
verantwoor-
? Heelemaal
de taal der
die ons be-
oeking, ge-
dus ons aan
rasechte on-
losmaken.
ring van
er een feit,
villen we het
uurlijke, con-
ing van de
d. Voorts is
or het doel,
Omzichtg
de schapen
ngen heeten,
s zweren bij
als wij het
n onder dien
l, waar geen
anus, of dien
ch dien Rid-
n, zie maar
inies tot het
argumenten
le-geloovigen
wij openlijk
dacht ik. En
juist prijs-
ndeling pra-
ddelijke gave
en heeft, die
is, en wat
elen of ver-
14 heeft ge-
nen, en wie
at de Schrift
En nu laten
„in de crisis
cies in hun
gt:

lang de keel

meer bestaat,
haar volge-
den voor het
ons de keel
vallen, toen
hadden. Wij
willen alleen
van Gods lof.
wat recht en
van onze in-
nden worden,
indien deze
nen velen. Wij
t van de ge-
eens eerder
atoren wilden
omen hebben
dat niet in
dan ook dr
en leven. Wij
bewering, dat
wezen candi-
vallen onder
il hebben dat
arop Schilder
hij verzekert.

eren, of deba-
rjd- en vrede-

dit-maal zin-
om te win-
betreft: prof.
het was naar
iator, dat het
terlooze aan-
ranschen noe-
s s s" (b.v.
aan honder-
tsregelen te
gaan zeuren
vel gaan spre-
uiving in sy-
heeft bij Van
en stoffelijk,

een „matter-hating principle" geconstateerd; maar wij willen — zie boven — juist „puur-zakelijk" blijven. En niet de goddelijke liefde isoleren van de concrete dingen-van-den-synodalen-dag. En als Van Eeden zijn inzichten ons opdringt, op dezen grond: „wij die het kregen om het aan de menschen meede te deelen", dan willen wij — juist omgekeerd — ons niet beroepen op een „krijgen" van „inspiratie", doch wat wij uit Schrift, confessie, kerkorde afleiden ter toetsing overgeven, opdat elk wete, of het metterdaad eruit afgeleid is.

Inzender vervolgt:

Samenspreken is toch het voorzichtig uitsteken van de voelspriet, om de plaats te ontdekken waar we elkaar het best benaderen kunnen?

Vermoedelijk ligt hier de kern van heel het stuk. Van die „voelspriet" weet ik niet; ik WIL er in dezen niet van weten. Het gebruik ervan kan ik aanbevelen, zoolang het gaat b.v. om twee tegenstanders, of verliefden, die beiden hun „wil" kunnen doen gelden, en geacht worden, dit te mógen doen. Maar in het schisma staat het anders. Met den „wil" van Ridderbos, Grosheide, etc. heb ik niets te maken. Met den „wil" van Greijdanus, Van Dijk, H. J. Schilder, Doekes, Knoop, enz. enz. hebben de anderen niets te maken. We hebben alleen en hebben allen alles te maken met den wil van Christus aangaande de kerk. En dus steken we geen voelhorens uit naar elkanders wil, doch vragen: wat hebben we, over en weer, den wil des Heeren genoemd voor God en engelen en menschen, en hebben we soms daarin, d.w.z. wat we publiek beleden en gehandhaafd hebben, ons aan Hem en aan zijn uitgedrukten wil, vergrepen? De plaats (psychisch) zoeken, waar we elkaar het best benaderen kunnen? Onnoodig! De stukken liggen op tafel: op die en die gronden zijn we gebonden, aangeklaagd, geschorst, uit het verband gezet, en wat dies meer zij. DAAR en daar ALLEEN zullen we samen weer moeten gaan staan voor den Heere, Hem „naderende" zonder eenige politieke voelspriet-imitatie. We zijn geen slakken-met-voelspriet, doch ambtsdragers-met-prophetisch-woord en ambtelijke opdracht. Als inzender vraagt:

U hebt immers sedert Uw uitstoting tegen de klippen op geargumenteed, eerlijk, meestal bedwongen, soms een weinig verbitterd (en geen wonder), maar wat is er bereikt? Verdere verwijdering, spraakverwarring, insinuaties over en weer. Ik zeg niet, dat U de schuld daarvan draagt, maar, in gemoede, wilt U dit gesprek polemisch van voren af aan weer beginnen? En dan schriftelijk? Ik ben het met de synodale synode eens, dat als ieder woord met zijn wederwoord, dupliek enz. zou worden afgedrukt, de wereld de kranten niet zou kunnen bevatten, want Uw argumenten gelden niet voor de tegenpartij en omgekeerd en de ervaring heeft geleerd, dat de binding van het Woord, niet door allen gelijklijk wordt verstaan.

dan antwoord ik: er is honderd keer meer bereikt, dan ik ooit geloofd heb te kunnen verwachten. Ik weet niet, of inzender zich al eens afgevraagd heeft, of er ook zooveel „bereikt" zou zijn, als in de huidige vrijmaking geschied is, indien men inplaats van twee hoogleraren van Kampen aan te pakken, er twee van de V.U. zou hebben bejegend zooals het ons overkomen is (stel eens dit overigens onmogelijke geval). B.v. de heeren Kuyper (zich niet conformeerende aan synodebesluiten inzake N.S.B.) of Hepp (ertegen schrijvende, en dan poneerende wat Voetius al zei, dat synodebesluiten niet binden, indien zij strijden tegen..... enz. enz.). En ik verzeker inzender, dat de vrijmaking, die weer een bekeering bracht over heel de linie, niet geschied zou zijn, als er niet vóór en na geargumenteed was. Men had dan kunnen slagen in den wil om ons weg te werken, zonder dat er „bloed uit vloede". Als nu inzender vraagt: wilt U weer van voren af aan beginnen, dan zeggen we: natuurlijk niet; we willen alleen maar VERVOLGEN, en dan OFFICIEEL, waar we in 1944 gebleven zijn, toen de synode verklaarde: we weten al genoeg, en toen wij zeiden, dat dat niet waar was. We willen dus beginnen met de doorslaggevende stukken. We meenen een rapportje-Nauta heel goed te kunnen ontzenuwen; en als de man nu harts-tochtelijk de eenheid wilde, zou hij zeggen: we nu, probeer 't dan maar eens, desnoods officieus. Maar de man zegt het niet, ik geloof niet, dat hij gelooft in zijn eigen rapporten. Althans niet meer. Maar God zegt: daar liggen de oorzaken, en gij zelf beweert ook, dat daar de redenen liggen. Insinueren willen we dus niet: want we geven openlijke critiek op publieke stukken. De wereld kan die RAPPORTEN best bevatten, en de kerkeraads- en synode-archieven ook.

Het ergste vind ik, dat inzender verklaart: uw argumenten „gelden" niet voor de tegenpartij, en omgekeerd. Op die manier zou nooit een godsdienstgesprek begonnen kunnen zijn. En nooit een strijd met de valsche profeten. En nooit een reformatie. Begrijp ik het goed, dat inzender dus ook nooit met de Chr. Geref. Kerk schriftelijk gehandeld hebben wil? Dat hij het eens is met de Herv. Synode, die De Cock geen eerherstel geven wil, al zijn de stukken aanwezig? En moeten we heusch gelooven dat de binding aan het Woord „niet door allen gelijklijk wordt verstaan"? ZOODRA de synode-Ridderbos dat harerzijds zeggen zou, waren we uitgepraat. Want dan zou blijken, dat ze het niet meent, als ze zegt, dat ze wil spreken op basis van Schrift en drie formulieren.

Laat ons in vredesnaam ophouden met de Ling-gadjati-komedie: een verdrag wordt krachteloos gemaakt onder „interpretaties". Als een zich gereformeerd noemende kerk verklaart: Gods Woord ligt daar wel, en de belijdenis ook, maar daarboven heen spreiden we „interpretaties", die met „voelspriet", „aan te voelen zijn", en die strikt individuele expressie van strikt individuele emotie, of zoo iets, zijn, dan zullen wij zoo'n „kerk" verwijten, dat zij, als de farizeeën, Gods (duidelijk geheeten) „gebed" krachteloos maakt door menscheninzettingen; en voorts Gods genade bidden, om met zulke „kerk"-wijsheid nooit meer geïnfecteerd te worden, en ons nooit meer ermee te associeeren.

Volgende week verder.

K. S.

HEEREN OF BROEDERS?

Prof. Ridderbos bespreekt in een volgend artikel de opmerkingen, die onze deputaten maakten in verband met de door zijn synode gebruikte aanspraak „waarde broeders". Terwille van het scherp stellen der kwestie wil ik beginnen met enkele feiten te relevereren:

1. Onze Groningsche synode had, zooals men weet, in haar „Getuigenis" geconstateerd, dat er van een werkelijken drang naar hereeniging vrijwel niets te bespeuren viel bij degenen die ons uitwierpen. Ze noemde ten bewijze verschillende feiten, o.a. dat men van synodocratische zijde „van de eigenlijke punten in geding, en van de werkelijke gronden voor schorsing, een onduidelijk of onwaar beeld" gaf. En als ergste feit noemde ze in dat verband de verzekering van synodocratische zijde, dat met schorsing en afzetting op grond van art. 79—80 K.O. ons geen erlei vonnis getroffen had aangaande onzen staat voor God.

2. De Zwolsche synode sprak haar teleurstelling uit over het feit, dat onze synode en haar deputaten in het voorstel tot samenspreking niet hadden gehoord „de begeerte naar kerkelijke gemeenschap met degenen met wie wij ons nog steeds in Christus verenigd weten". En daarop vervolgde Zwolle: „Dit laatste gelooft Gij van ons niet, of in elk geval is het U onbegrijpelijk, hoe wij dit kunnen zeggen", en ze verwees daarbij naar het boven onder 1) genoemde, de zinsnede n.l. betreffende de verzekering dat ons in schorsing en afzetting geenerlei vonnis getroffen had aangaande onzen staat voor God. Zwolle deed daarop een poging, ons te bewegen tot het inzicht, dat een schorsing en afzetting op grond van art. 79—80 K.O. niet insluit een oordeel omtrent den „staat" der getuigtiden, en zoo tot het geloof, dat ze zich ginds nog altijd met ons één weten in Christus. De argumentatie van Zwolle luidde aldus: „Nu is het noodzakelijk, onderscheid te maken tusschen schorsing en afzetting uit het ambt enerzijds en afhouding van het avondmaal en afsnijding van de gemeente anderzijds. Er kunnen zich gevallen voordoen, en er hebben zich meermalen gevallen voorgedaan, waarbij wel afzetting uit het ambt noodzakelijk was, zonder dat daarop wering van het avondmaal behoefde te volgen. Een verwijzen naar art. 79 en 80 van onze kerkenordening houdt niet in, dat al de daar gebruikte qualificaties op ieder geval toepasselijk zijn. Of het inderdaad tot afhouding van het heilig avondmaal moet komen, zal bij ieder geval afzonderlijk beoordeeld moeten worden. Het kan toch zijn, dat iemand op grond van bepaalde kerkrechtelijke inzichten komt tot handelingen, die de kerk als „openbare scheur-making" moet veroordeelen, en tengevolge waarvan de kerk hem niet in het ambt kan handhaven, terwijl er toch geen reden is om hem te excommuniceren. Er is te meer reden om hierop te wijzen, omdat de Syn. van Middelburg 1933 uitdrukkelijk heeft uitgesproken, dat in bepaalde gevallen wel afhouding van het avondmaal noodzakelijk kan zijn, maar niet tot de uiterste trap van excommunicatie mag worden overgegaan zoolang het formulier van den ban niet toepasselijk geacht wordt. Wij nemen aan — en wat van Uw zijde daarvoor gepubliceerd is, bevestigt ons in die gedachte — dat Uw kerkrechtelijke inzichten, welke wij afwijzen, Uw handelingen bepaald hebben. Of en in hoeverre dat bij een ieder, die in Uw kerkverband leeft, het geval is, kon niet meer uitgemaakt worden, doordat de kerkelijke gemeenschap verbroken werd. In elk geval is, voorzover ons bekend, op niemand in dit conflict de persoonlijke censuur toegepast. Op grond van al het bovenstaande blijven wij U allen als broeders in Christus, zij het als dwalende broeders, erkennen en blijft ons hart naar het herstel der kerkelijke gemeenschap met U in den weg van waarheid en recht verlangen".

3. Omdat de schijn-logica van deze redeneering velen betoovert, en ook in de artikelenreeks van prof. Ridderbos wordt voortgezet, wil ik nu alvast trachten de voosheid van deze argumentatie aan te toonen. Want wie een staaltje van synodaal van-den-hak-op-den-tak-springen begeert, kan hier terecht. Om slechts enkele dingen te noemen: a) Onze synode sprak over een vonnis omtrent onzen staat voor God. De Zwolsche synode reageert daarop, alsof wij het hadden gehad over „a f h o u d i n g van het avondmaal", „a f a n j d i n g van de gemeente", e x c o m m u i-

PRIESTERESSEN IN UNIFORM.

Het gaat den goeden kant uit.

Althans in Amerika.

Zooals trouwens alle goede dingen in de Angelsaksische wereld beginnen.

Zei men vroeger „het daghet in het Oosten", tegenwoordig schijnen de wijzen uit het Westen te komen. Uit dat Westen kwam de Oxford-beweging, die Nieuw-Nederland van stapel zou laten lopen. Hoewel het geval sinds 1937 voor de sloop schijnt verkocht te zijn.

Uit dat Westen kwam de Youth for Christ.

Uit dat Westen ziet men hunkerend de Christian Commandos naderen, die den „slag om Engeland" leveren.

Uit dat Westen kwamen opnieuw goede berichten.

Uit Amerika.

Het schijnt wel of het Evangelie op den thuis-marsch is.

Ging het eerst van het Westen naar het Oosten, thans schijnt het den weg terug van het Westen naar het Oosten te gaan.

Uit Amerika dan bracht Elsevier goed bericht.

Onder de Amerikaansche Vrouwen bestaat zulk een grooten aandrang naar het priesterschap, dat de Eerwaarde John H. Mc Comb, predikant van de Presbyterian Church, staande aan de Broadway in New York, er een ophefmakende preek aan gewijd heeft. Die preek was tégen.

Het thema van de preek was zoo ongeveer: „Niet dringen, dames".

En toen ik het preekverslag gelezen had was ik óók tegen.

Mitsgaders tegen de preek.

Want het bleek, dat die drang naar het priesterschap niets van doen had met Zondag 12 van den ouden Heidelberg. Nog minder met de Offerande des Lofs, waarvan de brief aan de Hebreërs gewaagt. Of met de ontfermingen Gods, die in Rom. 12 bidden: „dat gij uwe lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande".

De Amerikaansche vrouwen en meisjes, voorzover niet geïnteresseerd voor Hollywood — het is trouwens geen principieel, slechts een graduëel verschil zouden we vroeger op de J.V. gezegd hebben — schijnen slechts lust te hebben zoo'n beetje rond-te-priesteren op een altaar, „te zwaaien met een priester-mouw en te heerschen met een steek", om met De Genestet te spreken.

Daar ben ik tegen.

Omdat de Schrift daartegen is.

Maar ik ben ook tegen de preek van den Eerwaarde John H. Mc Comb. Zeg het maar zelf: „De vrouwen kunnen geen geheim bewaren, terwijl toch de discretie een van de deugden is, die van een priester worden geëischt. De vrouwen laten zich door haar gevoelens beïnvloeden, terwijl de priester slechts te rade mag gaan bij zijn rede, die op haar beurt door God is verlicht. De vrouwen zijn doorgaans weinig vriendelijk voor andere vrouwen, terwijl de priester geen onderscheid tusschen de geslachten mag maken....."

De rest spaar ik U.

Maar ik vind dezen Eerwaarde van Broadway heelemaal niet „redelijk". Nog minder, dat zijn rede „op haar beurt door God is verlicht". En heelemaal niet, dat hij „geen onderscheid tusschen de geslachten maakt".

Het is, of ik den man méér heb ontmoet.

Ik weet ook ineens wáár: in de apocriefe boeken, den vrouwenhater Jezus Sirach, dien vrouwen-lasteraar, die schrijven dorst: „Alle boosheid is klein tegen de boosheid van een vrouw". Ja, hij ontzag zelfs ons aller Moeder Eva niet: „Van de vrouw is het begin der zonde en om harentwil sterven wij allen". Sirach 25: 25 en 32. Dat laatste is nog een ketterij ook, want niet Eva's zonde, maar Adam's schuld wordt ons toegerekend. De oude Sikkil was edeler, die zei eens: „O, staat niet tegen hem op, maar heb hem lief. Hij was uw Vader..... Adam. Zij was uw Moeder: Eva!"

En daarom ben ik ook tegen de preek van den Eerwaarde van Broadway.

Het wil mij voorkomen, dat deze Eerwaarde, mitsgaders de dames, wien hij zijn: „Niet dringen, dames" toeriep, allemaal langs Broadway gaan, langs den Breeden Weg.

D. E. C.

c a t i e. Men vraagt zich dan toch af, of men ginds nog wel kan lezen. Sinds wanneer is een vonnis hetzelfde als terechtstelling? Mussert was in zijn laatste levensdagen nog niet terechtgesteld, doch wel gevonnist. De executie had nog niet plaats gehad, echter was wel een oordeel over hem uitgesproken. Wie haalt het in zijn hoofd om als iemand over den inhoud van zijn vonnis spreekt, dat ten grondslag ligt aan zijn schorsing en afzetting, en als hij protesteert tegen de wijze,